

ONTWERP WATERVERGUNNING

Datum: Veendam, <>
Nummer: HAS2017_Z05752
Onderwerp: Het onttrekken en lozen van grondwater, het aanbrengen van dammen in hoofdwatgangen en het compenseren van verloren gegane waterberging. Dit ten behoeve van Windpark De Drentse Monden – Oostermoer, deelpark DEE.

Inhoudsopgave

1. **Aanhef**
2. **Conclusie**
3. **Besluit**
4. **Ondertekening**
5. **Voorschriften**
6. **Overwegingen**
7. **Procedure**

Bijlage 1

Bijlage 2

Bijlage 3

Zaak 5752 DEE Valthermond

1. Aanhef

Het dagelijks bestuur van het waterschap Hunze en Aa's heeft op 6 september 2017 een aanvraag ontvangen van Duurzame Energieproductie Exloërmond, 1^e Exloërmond 122, 9573 PG te 1^e Exloërmond om een watervergunning op grond van de Keur Waterschap Hunze en Aa's 2010 en als bedoeld in Hoofdstuk 6 van de Waterwet (Wtw) voor het verrichten van handelingen in een watersysteem.

De aanvraag is namens de aanvrager ingediend door Pondera Consult B.V. te Hengelo.

De aanvraag betreft:

Handelingen in het watersysteem als bedoeld in artikel 6.5 onder b Wtw, te weten:

- Onttrekken en lozen van grondwater
- aanbrengen permanente dam in hoofdwatgang
- compenseren verloren gegane waterberging

2. Conclusie

Een vergunning moet wegens artikel 6.21 van de Waterwet worden geweigerd voor zover verlening daarvan niet verenigbaar is met de doelstellingen, zoals bedoeld in artikel 2.1 van de Waterwet.

Met het in de vergunning opnemen van voorschriften wordt gewaarborgd dat de te bereiken doelstellingen van zoals bedoeld in artikel 2.1 van de Waterwet worden beschermd. Op grond van de overwegingen in samenhang met de vereisten die voortvloeien uit de waterwetgeving wordt de gevraagde vergunning verleend.

3. Besluit

Gelet op de bepalingen van de Waterwet en artikel 3.7 van de Keur Waterschap Hunze en Aa's 2010, de Algemene wet bestuursrecht en de hieronder vermelde overwegingen besluit het dagelijks bestuur als volgt:

- I. De gevraagde vergunning, als bedoeld in artikel 6.5 onder b Wtw, juncto artikel 3.7 Keur 2010, te verlenen aan Duurzame Energieproductie Exloërmond te 1^e Exloërmond. Dit voor het onttrekken en lozen van grondwater, het aanbrengen van dammen in hoofdwatgangen en het compenseren van verloren gegane waterberging. Dit ten behoeve van Windpark De Drentse Monden – Oostermoer, deelpark DEE.
- II. De totaal te onttrekken hoeveelheid grondwater bedraagt 554.400 m³. De maximale debieten voor de grondwateronttrekking bedragen 125 m³/uur, 3.030 m³/dag en 90.670 m³/maand.
- III. De vergunning voor het onttrekken en lozen van grondwater te verlenen vanaf 1 december 2018 tot en met 1 juli 2021.
- IV. Aan de vergunning de in hoofdstuk 5 opgenomen voorschriften te verbinden met het oog op de in artikel 2.1 van de Waterwet genoemde doelstellingen.

V. De vergunningaanvraag met de bijbehorende bijlagen maken onderdeel uit van de vergunning.

4. Ondertekening

5. Voorschriften

5.1 Voorschriften van algemene aard

5.1.1. Melden aanvang en beëindiging werkzaamheden

- a. Tenminste 14 dagen voordat met de werkzaamheden wordt begonnen moet de vergunninghouder dit melden aan het waterschap door het verzenden van formulier A.
- b. Zodra het werk gereed is, meldt vergunninghouder dit aan het waterschap door het verzenden van formulier B. Vergunninghouder moet volledige medewerking verlenen bij het beoordelen van de vergunningvoorschriften door het waterschap (de oplevering).

5.1.2 Overdracht

De vergunning geldt tevens voor de rechtsopvolgers van de vergunninghouder. Rechtsopvolging moet binnen 4 weken na overdracht bij het waterschap worden gemeld.

5.1.3 Stukken die tijdens de uitvoering op het werk aanwezig moeten zijn

Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden moet ter plaatste een (kopie) exemplaar van deze vergunning aanwezig zijn

5.1.4 Werkzaamheden

- a. De werkzaamheden moeten voortvarend en zonder onderbreking worden uitgevoerd.
- b. De werkzaamheden worden uitgevoerd overeenkomstig de aanvraag, tenzij in de bijzondere voorschriften anders is aangegeven.
- c. Eventuele aanwijzingen door of namens het waterschap moeten direct worden opgevolgd.

5.1.5 Meldplicht bij ongewone voorvallen

- a. Wanneer door een ongewoon voorval, nadelige gevolgen voor het waterstaatswerk zijn ontstaan of dreigen te ontstaan, moet de vergunninghouder onmiddellijk maatregelen treffen. Dit om een nadelige beïnvloeding van de functie van het waterstaatswerk zoveel mogelijk te voorkomen, te beperken en/of ongedaan te maken.
- b. Van een dergelijk ongewoon voorval moet de vergunninghouder onmiddellijk het waterschap in kennis stellen (telefoon 0598-693800).

5.1.6 Onderhoud

- a. De vergunninghouder moet de aangebrachte werken in goede staat onderhouden, tenzij dit in de bijzondere voorschriften anders is aangegeven.
- b. Eventuele aanwijzingen door of namens het waterschap moeten direct worden opgevolgd.

5.1.7 Waterbeheersing

De vergunninghouder moet maatregelen treffen om te voorkomen dat door de uit te voeren werken wateroverlast of tekort aan water kan ontstaan.

5.1.8 Schade

De vergunninghouder moet zoveel mogelijk voorkomen dat het waterschap of derden ten gevolge van het gebruik van de watervergunning schade lijden.

5.1.9 Aansprakelijkheid

Het waterschap aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade of noodzakelijke herstelwerkzaamheden aan de aangebrachte werken, van welke aard dan ook, ontstaan als gevolg van activiteiten van derden.

5.2 Bijzondere voorschriften voor het onttrekken van grondwater

5.2.1 Windpark De Drentse Monden – Oostermoer, deelpark DEE

- a. De onttrekkingen vinden plaats ten behoeve van de aanleg van de fundering van 9 windturbines (1-1 t/m 1-9), gelegen ten zuiden van 2^e Exloërmond. Daarnaast vinden onttrekkingen plaats ten behoeve van de fundering van 7 windturbines (2-1 t/m 2-7), gelegen ten noorden van 1^e Exloërmond.
- b. Het te onttrekken grondwater wordt geloosd op de nabij de windturbines gelegen hoofdwatervgangen en/of (schouw)sloten.

5.2.2 Bijlagen

- a. Bij de vergunningaanvraag zijn de volgende bijlagen ingeleverd:
  - Bijlage 1 - Toelichting "Aanvraag Waterwetvergunning Windpark DDM-OM, Deelwindpark DEE", versie definitief V3, d.d. 10 april 2018.
  - Bijlage 2 – Machtiging laatst getekend, d.d. 12 mei 2015.

- Bijlage 3 – Overzichtstekening “Deelwindpark Duurzame Energie Exloërmond”, A0-3.112.362, d.d. 02-09-2015.
  - Bijlage 4 – Detailtekeningen “Windpark Drentse Monden, Waterschap Hunze & Aa’s, vergunning duikers Turbine DEE 1-4, Turbine DEE 1-8 en Turbine DEE 2-2”, A2-3.112.667, d.d. 25-10-2017.
  - Bijlage 5 – “Watercompensatie Windpark de Drentse Monden en Oostermoer, Deelpark DEE, kenmerk 079670262 B, d.d. 20 december 2017.
  - Bijlage 6 – “Windpark Drentse Monden – Oostermoer, Bemalingsadvies – Deelwindpark Duurzame Energieproductie Exloërmond B.V. (DEE) Referentie 079620548 E, d.d. 13 maart 2018.
  - Bijlage 7: mer-beoordeling, “reactie mer-aanmeldnotitie windpark Drentse Monden en Oostermoer”, Waterschap Hunze en Aa’s kenmerk Z09718/18-021368, 23 maart 2018.
- b. De vergunningaanvraag en de onder a. genoemde bijlagen maken onderdeel uit van de vergunning.
- c. Afwijkingen van het geen vergund is mogen slechts plaatsvinden na beoordeling en goedkeuring door het dagelijks bestuur van het waterschap.

5.2.3 Algemeen

- a. Minimaal twee weken voor de start van de eerste onttrekking moet de handhaver van het waterschap Hunze en Aa’s, tel: 0598-693800 hiervan in kennis worden gesteld.
- b. Het grondwater mag ter plaatse van de windturbines worden onttrokken door middel van drains, deepwells of vacuümbemaling, e.e.a. conform Bijlage 6 – “Windpark Drentse Monden – Oostermoer, Bemalingsadvies – Deelwindpark Duurzame Energieproductie Exloërmond B.V. (DEE) Referentie 079620548 E, d.d. 13 maart 2018.
- c. De vergunninghouder moet peilbuizen plaatsen in/direct naast de bouwputten ter controle van de grondwaterstand en/of stijghoogte in de bouwputten. Aan de hand van ten minste dagelijkse metingen van de stijghoogte van het grondwater moet het debiet zodanig geregeld worden dat de te onttrekken hoeveelheid grondwater zo gering mogelijk en de verlaging van de stijghoogte minimaal is. De verlaging van de stijghoogte van het grondwater mag niet meer bedragen dan 50 cm beneden de onderkant van de werkvloer. Een en ander conform het opgestelde bemalingsadvies.
- d. De vergunninghouder draagt er zorg voor dat de vergunning of een afschrift daarvan in het bezit is van diegene die binnen het bedrijf verantwoordelijk is voor de onttrekking. Op verzoek van de handhaver van het waterschap Hunze en Aa’s moet deze persoon de vergunning, de ijkingen en de meetstaten/waarnemingen kunnen overleggen.
- e. De vergunninghouder is verplicht één of meer personen aan te wijzen die in het bijzonder belast is (zijn) met het toezien op de naleving van deze vergunning, waarmee door of namens de waterbeheerder in spoedgevallen, ook buiten kantooruren, overleg kan worden gevoerd.
- f. De vergunninghouder deelt schriftelijk binnen veertien dagen voor de start van de eerste onttrekking aan de handhaver van het waterschap Hunze en Aa’s mee, de naam, het adres en het telefoonnummer van degene die door of vanwege hem is (zijn) aangewezen als toezichthouder, als bedoeld onder e.
- g. Vergunninghouder stelt minimaal 3 maanden voor de start van de bemaling een bemalingsplan en monitoringsplan op. Onderdeel van het monitoringsplan is het waarnemingsnet. Het bemalingsplan moet minimaal voldoen aan de voorschriften zoals genoemd in paragraaf 5.2.5. Dit bemalingsplan moet worden beoordeeld en goedgekeurd door de handhaver van het waterschap Hunze en Aa’s. Er wordt getoetst aan Bijlage 6 – “Windpark Drentse Monden – Oostermoer, Bemalingsadvies –

Deelwindpark Duurzame Energieproductie Exloërmond B.V. (DEE) Referentie 079620548 E, d.d. 13 maart 2018.

- h. Niet meer gebruikte putten moeten worden afgedicht volgens BRL 2100 van SIKB. Dit om verontreiniging van watervoerende pakketten uit te sluiten. Daarnaast mag er geen uitwisseling tussen de watervoerende pakketten onderling ontstaan na het buiten gebruikstellen van de putten.
- i. Twee weken voor beëindiging van de laatste onttrekking moet dit schriftelijk worden gemeld bij de handhaver van het waterschap Hunze en Aa's, tel: 0598-693800.

5.2.4 Opstellen monitoringsplan

- a. Vergunninghouder stelt een monitoringsplan op ten behoeve van het onttrekken van grondwater voor de bouw van de fundaties van de 16 windturbines van deelpark DEE. Door middel van monitoring kunnen onvolkomenheden en/of de risico's van overschrijding van waarschuingswaarden en grenswaarden (zie 6.3) van de vergunde hoeveelheden worden gesignaleerd.
- b. In het monitoringsplan zijn in ieder geval de volgende aspecten uitgewerkt:
  - Omschrijving van het project
  - Doelstelling van de monitoring
  - De risico's die de onttrekking met zich meebrengt
  - De monitoring van de onttrokken hoeveelheden grondwater
  - De monitoring van de grondwaterstanden en stijghoogten
  - De grondwatermonsternamen
  - De objecten binnen de invloedssfeer
  - De bouwkundige vooropnames en visuele inspectie
  - Waterpassingen meetbouts en eventueel asfaltspijkers
  - Waterpassingen van het maaiveld
  - Een actieplan
- c. In het monitoringsplan moet worden vastgelegd welke acties (actieplan) worden genomen in geval van overschrijdingen. Een overschrijding van zowel de opgenomen waarschuingswaarde, als de opgenomen grenswaarde moet direct gemeld bij de handhaver van het waterschap Hunze en Aa's, tel: 0598-693800.
- d. In het op te stellen monitoringsplan moeten de conclusies en aanbevelingen, als gemaakt in Bijlage 6 – "Windpark Drentse Monden – Oostermoer, Bemalingsadvies – Deelwindpark Duurzame Energieproductie Exloërmond B.V. (DEE) Referentie 079620548 E, d.d. 13 maart 2018, worden verwerkt.

5.2.5 Opstellen bemalingsplan

- a. Op basis van de definitieve funderingsdiepte en de resultaten van proefbemaling (zie 5.2.8) moet een bemalingsplan worden opgesteld.
- b. In het bemalingsplan zijn in ieder geval de volgende aspecten aangegeven:
  - Uitvoeringswijze van de bemaling
  - Berekening van de onttrekkingshoeveelheden
  - Berekening van de grondwaterstandsverlagingen
  - Effecten op de omgeving
    - zettingen spoorlijn, wegen, kabels en leidingen en gebouwen
    - effecten op landbouw en natuur
  - beheersmaatregelen

- de lozingslocaties en de hoeveelheden te lozen grondwater

5.2.6 Meten, vastleggen van de freatische grondwaterstanden en/of stijghoogten

- Vergunninghouder start uiterlijk zes maanden voor de start van de grondwateronttrekking met het waarnemen van de grondwaterstanden en/of stijghoogten voor het bepalen van de nul situatie. De locaties van de peilbuizen voor de nulsituatie van de grondwaterstanden worden ter goedkeuring voorgelegd aan de handhaver van het waterschap Hunze en Aa's. De peilfilters worden op zodanige diepte geplaatst dat de grondwaterstanden en/of stijghoogten altijd kunnen worden gemeten. De gaten ten behoeve van de peilfilters worden geboord. De grondwaterstanden moeten tenminste dagelijks gemeten worden.
- Na het inrichten van het onder voorschrift a. genoemde waarnemingsnet overlegt de vergunninghouder binnen 14 dagen de volgende gegevens:
  - de filterstelling (diepte bovenkant- en onderkant filter), hoogte van het meetpunt (is referentiepunt; veelal bovenkant buis) en maaiveld in cm t.o.v. N.A.P.
  - de diameter van filter en van peilbuis
  - het materiaal van filter en van peilbuis
  - bij nieuwe meetpunten: de eerst gemeten grondwaterstand of stijghoogte;
  - een boorstaat of profielbeschrijving
  - een detailschets van het meetpunt en de directe omgeving met de bijbehorende maten
  - de afwerking van de meetlocatie
  - de toegankelijkheid van de meetlocatie
  - de coördinaten van de meetpunten volgens het rijkdriehoekstelsel
  - de beherende en waarnemende instantie
  - de contactpersoon inzake het waarnemingsnet
- De onder voorschrift a. bedoelde waarnemingen moeten schriftelijk worden vastgelegd. Deze gegevens moeten binnen vier weken na aanvang van de bemaling en daarna maandelijks in afschrift worden toegezonden aan de handhaver van het waterschap Hunze en Aa's, waterschap@hunzeenaas.nl of postbus 195, 9640 AD Veendam.
- De vergunninghouder zorgt voor de instandhouding van het onder voorschrift a. genoemde waarnemingsnet, zodat de betrouwbaarheid en continuïteit van de waarnemingen gewaarborgd blijven, totdat de nulsituatie weer is bereikt.
- Indien er in de omgeving andere grondwateronttrekkingen plaatsvinden die effect hebben op het bereiken van de nul situatie dan moet in overleg met het waterschap bepaald worden hoelang het waarnemingsnet in stand moet blijven.

5.2.7 Meten en vastleggen van de onttrokken hoeveelheid grondwater

- De gemeten hoeveelheid onttrokken water mag in enige maand niet meer dan 5 procent worden overschreden ten opzichte van de berekende te onttrekken hoeveelheid.
- Meetinstrumenten worden op een goed toegankelijke plaats geïnstalleerd conform de instructies van de fabrikant en zodanig dat ze goed afleesbaar zijn.
- De vergunninghouder zorgt ervoor dat de meetinstrumenten vóór aanvang van de bemaling, en vervolgens jaarlijks zijn geïjkt door een daarvoor gecertificeerd bedrijf. Daarnaast moeten tijdens de onttrekking de meetinstrumenten doelmatig worden gecontroleerd op zaken die de invloed van de meting kunnen beïnvloeden. Van de verrichte controles moet de houder van de inrichting een bewijs kunnen tonen.

- d. De onder a. genoemde meetresultaten worden conform het monitoringsplan geregistreerd en gerapporteerd op een meetstaat. Indien het grondwater voor meerdere doeleinden wordt gebruikt, vindt tevens registratie per doel plaats. Bij vervanging van een meetinstrument wordt zowel de eindstand van het oude meetinstrument als de beginstand van het nieuwe meetinstrument geregistreerd. Op de meetstaat wordt, onder opgave van de datum, eveneens melding gemaakt van voorvallen die van invloed kunnen zijn op de meting. De meetstaten worden minstens vijf jaar voor het waterschap Hunze en Aa's beschikbaar gehouden.
- e. Eén maand na het beëindigen van de bemaling moet een registratieformulier met de onttrokken hoeveelheid grondwater en het gebruiksdoel ingevuld en aan de handhaver van het waterschap Hunze en Aa's worden toegezonden.

5.2.8 Overige voorschriften

- a. Vergunninghouder moet voor aanvang van de eerste onttrekking een proefbemaling hebben uitgevoerd. De proefbemaling moet representatief zijn voor de uitvoeringsfase. Het definitieve windturbine- en funderingsontwerp moet hiervoor bekend zijn en is leidend. Het ontwerp van de proefbemaling moet door het waterschap beoordeeld worden. De proefbemaling moet minimaal 21 aaneengesloten dagen in bedrijf zijn. De resultaten moeten aan de handhaver van het waterschap Hunze en Aa's voorgelegd worden. Hiervoor moet een melding worden gedaan bij het waterschap.
- b. De bouwkundige staat van spoorlijn, wegen en diverse bouwwerken waar mogelijk zettingsrisico's aanwezig zijn, moet vóór aanvang en na afloop van de bemaling door een gecertificeerd bedrijf in opdracht van vergunninghouder fotografisch dan wel op beeldband (video) worden vastgelegd. Tevens moet de hoogte van de genoemde risico objecten vooraf en na afloop van de bemaling worden ingemeten. (zie Bijlage 6 – "Windpark Drentse Monden – Oostermoer, Bemalingsadvies – Deelwindpark Duurzame Energieproductie Exloërmond B.V. (DEE) Referentie 079620548 E, d.d. 13 maart 2018).
- c. Vergunninghouder moet afspraken maken met de betreffende eigenaren van de percelen en opstallen met betrekking tot mogelijk te verwachten schade.
- d. Een afschrift van de gemaakte afspraken moet voorafgaand aan de start van de onttrekking worden overhandigd aan de handhaver van het waterschap Hunze en Aa's.
- e. Het waterschap kan indien nodig aanvullende eisen stellen om risico's bij het onttrekken van grondwater uit te sluiten.

5.2.9 Watervoorziening voor beplanting

In geval van langdurige droogte in het groeiseizoen (maart-oktober) of gedurende de zomerperiode (juli en augustus) moet vergunninghouder in overleg met de gemeente de in het invloedsgebied aanwezige openbare beplanting van water voorzien.

5.3 Bijzondere voorschriften voor het gebruik van een waterstaatswerk of daartoe behorende beschermingszone

5.3.1. Plaats aanbrengen dammen

- a. Op 3 plaatsen worden in hoofdwatergangen dammen aangebracht ten behoeve van de aanleg van toegangswegen. Dit voor de bereikbaarheid van de turbinelocaties DEE 2-1, DEE 1-4 en DEE 1-8.
- b. Voor de afwatering worden in de dammen duikers aangebracht.
- c. De duikers moeten worden aangebracht met de afmetingen en op de hoogte zoals aangegeven in de doorsneden op de 3 detailtekeningen duikers in hoofdwatergangen van bijlage 4.

- d. De aanleg van de dammen met duikers moet plaats vinden volgens de Algemene Regels voor Dam met Duiker. De uitvoering en de werken moeten voldoen aan de hierin opgenomen voorwaarden.
- e. De Algemene Regels zijn te vinden op de website van het waterschap onder Regelgeving/Keur.

5.3.2 Uitvoering

- a. Het aanbrengen van de dammen in de hoofdwatergangen wordt gezien als demping. Deze dempingen moeten worden gecompenseerd.
- b. Het compenseren van de dempingen moet worden uitgevoerd volgens de Algemene Regels voor Dempen schouwsloot en overige oppervlaktewaterlichaam. De uitvoering en de werken moeten voldoen aan de hierin opgenomen voorwaarden.
- c. Uiterlijk 3 maanden voordat de dempingen worden uitgevoerd moeten voorstellen voor de wijze van compenseren en de locatie aan het waterschap ter beoordeling en ter goedkeuring worden voorgelegd.

5.3.3 Onderhoudsplicht

- a. Duiker (doorstroming): waterschap Hunze en Aa's.
- b. Duiker (constructief): vergunninghouder.
- c. Dam (grondlichaam): vergunninghouder.

5.3.4 Hemelwaterafvoeren/drainage

- a. Eventueel in de aan te brengen dammen uitmondende hemelwaterafvoeren of drainagewerken moeten worden verlengd tot buiten de dam.
- b. Hemelwaterafvoeren of drainagewerken die uitmonden in het talud van hoofdwatergangen moeten langs het talud worden afgezaagd en worden voorzien van een ingegraven taludgoot, zodat uitspoeling in het talud wordt voorkomen.
- c. Afvoerbuizen mogen niet buiten het talud steken.

5.4 Bijzondere voorschriften voor water in een oppervlaktewaterlichaam brengen

5.4.1 Brengen van water in een oppervlaktewaterlichaam

- a. Het in het oppervlaktewater te brengen water bestaat uitsluitend uit onttrokken grondwater.
- b. De locatie van de lozingspunten zijn vermeld in de bijlage van de aanvraag.

5.4.2 Hoeveelheden

- a. De vergunninghouder zorgt ervoor dat de maximaal hoeveelheid te onttrekken grondwater, als bedoeld in voorschrift 5.4.1.a., voor deelpark DEE niet meer bedraagt dan 125 m³/uur.
- b. Vergunninghouder bepaalt deze hoeveelheden middels debietmeters.

6. Overwegingen

Aan deze beschikking met bijbehorende voorschriften liggen de volgende overwegingen ten grondslag.

6.1 Aanleiding tot het verlenen van de vergunning

Op grond van het bepaalde in artikel 3.7 van de Keur 2010 van het waterschap Hunze en Aa's is het niet toegestaan zonder vergunning bepaalde handelingen te verrichten in het watersysteem.

Het is o.a. verboden zonder vergunning van het bestuur grondwater te onttrekken indien de te onttrekken hoeveelheid meer bedraagt dan 10 m³ per uur en meer dan 5000 m³ per kwartaal. Afhankelijk van de omstandigheden van het geval kan door het waterschap vrijstelling van dit verbod worden verleend op grond van § 11 van de 'Algemene regels waterkwantiteit'.

In deze gevallen kan worden volstaan met een melding overeenkomstig de voorschriften daarover in het Waterbesluit en de Waterregeling. Het lozen op oppervlaktewaterlichamen indien de hoeveelheid meer bedraagt dan 60 m³ per uur, het onttrekken aan oppervlaktewaterlichamen indien de hoeveelheid meer bedraagt dan 20 m³ per uur en het infiltreren van water in de bodem is niet toegestaan zonder vergunning en valt niet onder de 'Algemene regels waterkwantiteit'.

In de vergunningaanvraag van Duurzame Energieproductie Exloërmond, 1^e Exloërmond 122, 9573 PG te 1^e Exloërmond wordt voor de onttrekking en lozing van grondwater ten behoeve van bouwputbemaling een te onttrekken hoeveelheid grondwater aangevraagd van 554.400 m³.

Deze onttrekking van grondwater is daarom, zonder vergunning, niet toegestaan. De onttrekking valt niet onder de algemene regels voor grondwateronttrekkingen, die in bepaalde gevallen de vergunningplicht vervangen.

Duurzame Energieproductie Exloërmond is voornemens om tijdelijk grondwater te onttrekken ten behoeve van de bouwputbemaling voor de aanleg van de fundering van de windturbines. Om de werkzaamheden in den droge te kunnen uitvoeren is een bemaling noodzakelijk.

6.2 Beoordeling aanvraag

Op 6 september 2017 is de vergunningaanvraag in het kader van de Waterwet bij het waterschap binnengekomen. Bij de aanvraag behoren de in 5.2.2. genoemde bijlagen.

6.3 Waterbezwaar

Van het plangebied is een grondwatermodel opgebouwd in MODFLOW (versie USG) met als gebruikersschil het programma Groundwater Vistas 6. De vergunning wordt aangevraagd voor een maximaal onttrekkingsdebiet van 125 m³ per uur, 3.030 m³/dag en 90.670 m³/maand. De totaal te onttrekken hoeveelheid grondwater bedraagt 554.400 m³. De onttrekking zal plaatsvinden in de periode tussen 1 december 2018 en 1 juli 2021.

6.4. Lozing te onttrekken grondwater

Bij de uitvoering van de werkzaamheden zal de hoeveelheid grondwater vanuit een open bemaling moeten worden geloosd op de nabij de windturbines gelegen hoofdwatergangen en/of (schouw)sloten. Voor kwaliteit van deze lozing wordt een melding gedaan bij het waterschap i.h.k.v. het Activiteitenbesluit.

Voor de kwantiteit van deze lozingen zijn krachtens artikel 3.5 van de Keur van het waterschap de voorschriften onder hoofdstuk 5.4 opgenomen in deze watervergunning.

6.5 Effecten in de omgeving

Van het plangebied is een grondwatermodel opgebouwd in MODFLOW (versie USG) met als gebruikersschil het programma Groundwater Vistas 6. De te verwachten verlagingen zullen het grootst zijn in de nabijheid van de bouwput en neemt bij toenemende afstand af. De berekende verlagingen en

verplaatsing van het grondwater kunnen gevolgen hebben voor andere, bij het grondwater betrokken belangen. In Bijlage 6 – “Windpark Drentse Monden – Oostermoer, Bemalingsadvies – Deelwindpark Duurzame Energieproductie Exloërmond B.V. (DEE) Referentie 079620548 E, d.d. 13 maart 2018, zijn de gevolgen voor andere, bij de grondwater betrokken belangen aangegeven.

6.5.1 Verontreinigingen

Een grondwateronttrekking kan negatieve effecten hebben op de grondwaterverontreinigingen in het invloedsgebied. Dit effect treedt vooral op als grondwaterverontreinigingen verplaatst worden als gevolg van de bemaling.

Op basis van gegevens uit het bodemloket blijkt dat er geen grondwaterverontreinigingen bekend zijn binnen de invloedsgebieden van deelpark DEE.

In het verleden zijn wel eens wijken gedempt met niet nader bekende materialen en vervolgens afgedekt met grond. Deze wijken, gedempt in vroegere tijden, zijn niet geregistreerd en daarmee niet bekend. De mogelijke aanwezigheid van deze gedempte wijken vormt een risico voor de kwaliteit van het te lozen grondwater. De kwaliteit van het te lozen grondwater moet voldoen aan de eisen uit het Activiteitenbesluit.

6.5.2 Natuurgebieden

De grondwateronttrekking kan gevolgen hebben voor de natuur in het invloedsgebied, vooral in de vorm van het optreden van een vochttekort voor de vegetatie en de bijbehorende effecten op bijvoorbeeld weidevogels.

Binnen het invloedsgebieden van deelpark DEE zijn geen grondwaterafhankelijke natuurgebieden aanwezig.

6.5.3 Landbouwgebieden

Door verlaging van de freatische grondwaterstand kan mogelijk opbrengstvermindering optreden. Of dit daadwerkelijk optreedt, is afhankelijk van het bodemtype en de grondwatertrap van het betreffende perceel, de periode van het jaar waarin bemalen wordt en de meteorologische omstandigheden.

In het invloedsgebied heerst volgens de bodemkaart een grondwatertrap variërend tussen IV en VIII.

Door de onttrekkingen zal de grondwaterstand tijdelijk veranderen en lager kunnen worden. Hierdoor kan droogteschade ontstaan. Met betrekking tot het optreden van droogteschade is landelijk veel bekendheid verkregen. Voor het vaststellen van mogelijke schade is een zogenaamde Help tabel opgesteld, waarin de grondwaterstandsverlagingen t.o.v de Gemiddeld Hoogste Grondwaterstand (GHG) en Gemiddeld Laagste Grondwaterstand (GLG) bepalend zijn bij de schade die kan ontstaan bij de verschillende gewassen.

Voor de landbouwers in het uiteindelijke grondwateronttrekkingsgebied zullen de initiatiefnemers zorgdragen voor de eventuele mitigatie en/of compensatie. De beoordeling en relevante claims ten aanzien eventuele opbrengstderiving van gewassen, veroorzaakt door de grondwateronttrekking ten behoeve van de bouw van het deelpark DEE, zal door de initiatiefnemers verzorgd en afgehandeld worden.

6.5.4 Infrastructuur en bebouwing

Een verlaging van de grondwaterstand kan met name in zettingsgevoelige lagen als veen, klei of leemlagen zetting veroorzaken aan bebouwing. Zetting kan met name optreden in deze zettingsgevoelige lagen indien de grondwaterstand beneden de GLG wordt verlaagd. Zetting aan gebouwen kan alleen optreden indien deze zijn gefundeerd op staal (dus niet op palen). Vuistregel is dat

bij zettingen kleiner dan 10 mm weinig tot geen schade aan gebouwen is te verwachten. Indien de grondwaterstand in het verleden door een bronnering al eens laag is geweest, dan zal al zetting zijn opgetreden en zal de bodem niet verder inklinken.

In Bijlage 6 – “Windpark Drentse Monden – Oostermoer, Bemalingsadvies – Deelwindpark Duurzame Energieproductie Exloërmond B.V. (DEE) Referentie 079620548 E, d.d. 13 maart 2018, is onderzoek gedaan naar de mogelijke zettingsrisico’s als gevolg van de grondwaterstandsverlagingen. Hieruit blijkt dat alleen bij windturbines 2-2 en 2-3 risico op zetting is. In het gebied waar risico op zetting aanwezig is, zijn geen kwetsbare gebouwen aanwezig en dus geen gevolgen van zetting voor kwetsbare gebouwen te verwachten.

Binnen het invloedsgebied van de bemaling kunnen zich mogelijk kabels, leidingen en/of wegen bevinden. Het advies is om voor deze kabels, leidingen binnen de contour met een 0,5 meter grondwaterstand-verlaging contact op te nemen met de leidingbeheerders. Voor wegen is het advies om binnen de contour met een 0,5 meter grondwaterstand-verlaging de huidige bouwtechnische staat te inventariseren met een nulopname.

6.5.5 Overige grondwateronttrekkingen

De geplande bemaling kan invloed hebben op andere grondwateronttrekkingen. Dit effect kan zijn het droogvallen van de onttrekkingsfilters van de andere grondwateronttrekkingen.

Er wordt geen invloed op andere grondwatergebruikers verwacht. In Stadskanaal zijn enkele WKO-systemen aanwezig, maar deze bevinden zich ver buiten het invloedsgebied van deelpark DEE voor de tijdelijke bemaling.

6.5.6. Archeologische monumenten

Grondwateronttrekkingen verlagen plaatselijk de grondwaterstand. Daardoor kan de grondwaterstand in bepaalde grondlagen beneden de GLG komen. Indien in deze lagen onverstoorte archeologische elementen voorkomen, kunnen deze ook droogvallen. Daardoor kan bijvoorbeeld schade ontstaan door oxidatie van houten delen van deze archeologische elementen in de bodem.

Onderzoek heeft uitgewezen dat archeologische waarden in de ondergrond nabij de windturbines van het deelpark DEE kunnen worden uitgesloten. Daardoor zijn er geen locaties met archeologische waarde in het invloedsgebieden die door de bemaling beïnvloed kunnen worden. Echter geldt dat indien archeologische materialen en/of sporen aangetroffen worden, dit door de uitvoerder gemeld moet worden bij de gemeente conform de Monumentenwet 1988.

6.6 Monitoring

Ter controle van de berekende verlagingen en de daarmee samenhangende effectbepaling op de omgeving is het van belang dat de grondwaterstand in de omgeving 6 maanden voor de start van de bemaling wordt waargenomen, zodat de werkelijke verlaging ten opzichte van de natuurlijke situatie kan worden bepaald. Daarnaast moet gedurende de bemalingsperiode de waterstanden conform voorschrift 5.2.6 tenminste dagelijks gemeten worden.

6.7 Slotoverweging

Wij zijn van mening dat op basis van de bij de aanvraag gevoegde bijlagen en onze overwegingen en voorschriften, de voorgenomen onttrekking op een verantwoorde wijze kan worden uitgevoerd en daarmee aanvaardbaar kan worden geacht. Er bestaan daarom geen overwegende bezwaren om de gevraagde vergunning te verlenen onder de gestelde voorschriften, ter bescherming van de bij het grondwater betrokken belangen. De vergunninghouder is, op grond van de Waterwet, Hoofdstuk 7

Financiële bepalingen, aansprakelijk voor de schade aan onroerende zaken ten gevolge van de onttrekking.

7. Procedure

7.1 Algemeen

In artikel 9b, eerste lid, aanhef en onder a, van de Elektriciteitswet 1998 is bepaald dat op de besluitvorming voor dit project de rijkscoördinatieregeling als bedoeld in artikel 3.35 van de Wet ruimtelijke ordening van toepassing is. Dat wil in dit geval zeggen dat de besluiten die nodig zijn voor Windpark DMOM fase 3 gezamenlijk worden voorbereid, waarbij deze procedure wordt gecoördineerd door de minister van Economische Zaken en Klimaat (EZK). Daarbij doorlopen de besluiten, op grond van artikel 3.31, derde lid, in samenhang met artikel 3.35, vierde lid, van de Wro, de uniforme openbare voorbereidingsprocedure als bedoeld in afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht met toepassing van de bijzondere regels in artikel 3.31, derde lid, in samenhang met artikel 3.35, vierde lid, van de Wro.

De minister van EZK heeft een gecoördineerde voorbereiding van de besluiten voor Windpark DMOM fase 3 bevorderd. Onderhavig besluit is samen met de andere besluiten als volgt voorbereid:

- op [PM] is een kennisgeving met betrekking tot het ontwerp gepubliceerd in de Staatscourant; kennisgeving heeft ook plaatsgevonden in enkele huis-aan-huisbladen en regionale dagbladen;
- op [PM] is door de minister van EZK een ontwerp van het besluit aan [PM] gezonden;
- het ontwerp van het besluit heeft van [PM] tot en met [PM ter inzage gelegen bij de gemeenten [PM]

Op grond van artikel 3.32 in samenhang met artikel 3.35, vierde lid, van de Wet ruimtelijke ordening worden dit besluit en de andere besluiten gelijktijdig door de minister van EZK bekendgemaakt. Tevens doet de minister van EZK daarvan mededeling in de Staatscourant, enkele huis-aan-huisbladen en langs elektronische weg. Eerdere insprekers en grondeigenaren en beperkt gerechtigden op die gronden worden persoonlijk geïnformeerd.

Zienswijzen over het ontwerp van het besluit kunnen worden ingediend bij:

Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt Windpark DMOM fase 3
Postbus 248
2250 AE Voorschoten

Bijlage 1: Definities (bij voorschriften voor het onttrekken van grondwater en/of het retourneren van water)

1. **Putten:** Alle in de bodem aangebrachte buizen met boorgat, met doorlatende filters voor het onttrekken of infiltreren dan wel anderszins actief in de bodem brengen van water en/of voor het waarnemen van grondwaterstijghoogten en grondwaterstanden (en het nemen van monsters voor grondwaterkwaliteitsonderzoek).
2. **Bronbemaling:** Grondwateronttrekking gericht op het 'in den droge' uitvoeren van bouwactiviteiten of ontgravingen.
3. **Grondsanering:** Activiteit gericht op het beperken c.q. verwijderen van verontreiniging van de grond.
4. **Grondwatersanering:** Activiteit gericht op het beperken c.q. verwijderen van verontreinigingen van het grondwater.
5. **Beregening:** Periodieke grondwateronttrekking welke wordt gebruikt voor het beregenen van gronden met het oog op de groei van zich daarop bevindende gewassen.
6. **Permanente grondwateronttrekking:** Grondwateronttrekking welke continu plaatsvindt en geen eindig karakter heeft.
7. **Semi-permanente grondwateronttrekking:** Grondwateronttrekking welke branche- of klimaats gebonden plaatsvindt en geen eindig karakter heeft.
8. **Aanbrengen put:** Het realiseren van een boorgat en het hierin afstellen van (stijg)buis en filter.
9. **Buiten gebruik stellen put:** Het definitief danwel tijdelijk niet meer gebruiken van de put.
10. **Afsluitende laag:** Een ondoorlatende en/of weerstandbiedende cohesieve (klei/leem) in het gebied voorkomende kenmerkende laag.
11. **Houder van een inrichting:** De houder van de door het waterschap verleende vergunning, dan wel degene op wiens naam een op grond van algemene regels van de Keur overeenkomstige artikelen meldingsplichtige onttrekkingen in het register is opgenomen. Bij onttrekkingen, die niet in het register behoeven te worden ingeschreven, wordt als houder aangemerkt degene die feitelijk de onttrekking uitvoert.
12. **Boorgatmeting:** Een geofysische meting in een boorgat waarbij de overgang en samenstelling vlagen, zout water en diameter van het boorgat wordt vastgesteld.
13. **Diepwellbron:** Samenstel van in een boorgat aangebrachte filterbuis en hierin aangebrachte onderwaterpomp waarmee grondwater kan worden onttrokken.
14. **Retourbemaling/retourbron:** In de bodem aangebrachte verticale filterbuis waarmee grondwater in de bodem kan worden teruggebracht.
15. **Retourveld/retourlocatie:** Samenstel van in de bodem aangebrachte verticale filterbuizen, waarmee grondwater in de bodem kan worden teruggebracht.
16. **Nulsituatie:** Onderzoek met als doel het vastleggen van de beginsituatie.
17. **DSI (Düsen Saug Infiltration):** Innovatieve techniek voor het retourneren van onttrokken grondwater, waarbij het onttrokken grondwater in de directe nabijheid van de bouwput in de bodem wordt teruggebracht, zonder dat dit leidt tot een bijzondere toename van het waterbezwaar.

Bijlage 2: Model A en B.

Model A

Bericht van aanvang werkzaamheden

Verzenden 8 dagen voor aanvang van de werkzaamheden

Z06426

Waterschap Hunze en Aa's
Postbus 195
9640 AD VEENDAM

Duurzame Energieproductie Exloërmond te 1° Exloërmond, meldt dat het werk, vermeld in het besluit van het dagelijks bestuur van het waterschap Hunze en Aa's, met vergunningnummer **HAS2017_Z05752** wordt begonnen op:

.....

Dit bericht mag u ook mailen naar: waterschap@hunzeenaas.nl

Model B

Bericht van beëindiging werkzaamheden

Verzenden uiterlijk één week na beëindiging van de werkzaamheden

Z06426

Waterschap Hunze en Aa's
Postbus 195
9640 AD VEENDAM

Duurzame Energieproductie Exloërmond te 1° Exloërmond, meldt dat het werk, vermeld in het besluit van het dagelijks bestuur van het waterschap Hunze en Aa's, met vergunningnummer **HAS2017_Z05752** is afgerond op .....

Dit bericht mag u ook mailen naar: waterschap@hunzeenaas.nl

**Bijlage 3: Meldingsformulier onttrokken hoeveelheden grondwater
(tevens uitnodiging tot aangifte zuiverings- en verontreinigingsheffing bij lozing)**

Dit formulier binnen een maand na het tijdstip van beëindiging van de onttrekking terugsturen in bijgevoegde antwoordvelop of aan:

Waterschap Hunze en Aa's
Postbus 195
9640 AD Veendam

Naam van de onttrekker :
Omschrijving van het werk :
Zaaknummer¹ : HAS2017_Z05752
Startdatum onttrekking :
Einddatum onttrekking :

Gegevens onttrekking:

Datum	Meternummer:		Meternummer:		Eventuele bijzonderheden
	Meterstand (in m ³)	Onttrokken	Meterstand (in m ³)	Onttrokken	
Totaal onttrokken:				m ³	

Gegevens benodigd voor het vaststellen van de zuiverings- en verontreinigingsheffing:

Hoeveel grondwater is geloosd op oppervlaktewater? ..... m³
Hoeveel grondwater is geloosd op het riool? ..... m³

Ondertekening:

Datum: Naam: Handtekening:
